

Dades sobre la població amb sordesa

RECULL DE DADES
D'INSTITUCIONS PÚBLIQUES,
RECERCA CIENTÍFICA I
ESTADÍSTIQUES OFICIALS

L'OBSERVATORI
ACCESSIBILITAT I COMUNICACIÓ
ORAL DE LES PERSONES AMB SORDESA

ACAPPS
Famílies i persones amb sordesa

Elaboració de l'anàlisi de:
Robert Saura

Juny de 2025

Aquest document recull les principals dades disponibles d'organismes oficials, estudis científics, registres públics i instituts estadístics sobre sordesa, tant des de l'àmbit demogràfic com des de l'àmbit sectorial (salut, educació, cultura, economia...).

01	Introducció	6
02	El concepte de discapacitat i les diferents definicions	9
03	Anàlisi de dades.....	12
	Població de persones amb sordesa a Catalunya de 6 i més anys	13
	Població de persones amb sordesa a Catalunya de 4 anys o menys.....	14
	Quantitat de persones amb alguna limitació greu a l'oïda.....	15
	Població de persones amb sordesa a Catalunya, separada per gènere	15
	Població de persones amb sordesa a Catalunya, separada per edat i gènere	15
	Limitació per sentir-hi a Catalunya i Espanya. Població major de 15 anys	15
	Dades de l'OMS	17
	Nivell d'estudis de la població amb discapacitat auditiva de Catalunya major de 15 anys	17
	Població catalana amb sordesa, separada per nivell d'estudis	17
	Població catalana amb sordesa, separada per nivell d'estudis	18
	Persones amb reconeixement legal de sordesa a Catalunya segons la comarca.....	18
	Nous casos de persones amb sordesa i presbiacúsia a Catalunya	20
	Economia i treball	21
	Relació amb l'activitat econòmica per gènere de la població major de 16 anys amb discapacitat auditiva a Catalunya	21
	Persones amb alguna limitació greu a l'oïda per classe social.....	22
	Altres dades sobre economia i treball.....	23
	Pròtesis auditives i formes de comunicació.....	24
	Població amb sordesa major de 15 anys a Catalunya, classificada per ús d'audiòfon i gènere	24
	Població amb sordesa major de 15 anys a Catalunya, classificada per ús d'audiòfon i gènere	25
	Dades de l'OMS	26
	Població amb sordesa major de 16 anys que utilitza la llengua de signes a Espanya	26
	Altres dades sobre pròtesis i comunicació.....	27
	Discapacitat, certificació i ajuts.....	27
	Població de 6 i més anys amb sordesa a Catalunya, separada per la necessitat i recepció d'ajuts i gènere.....	27
	Població amb sordesa a Catalunya, separada per edat, grau de discapacitat i gènere.....	28
	Població amb sordesa i certificat de discapacitat a Catalunya, separada per territoris	29
	Altres dades sobre discapacitat, certificació i ajuts.....	30
	Dades de l'OMS i del Global Burden of Disease Study	30
	Salut i detecció.....	30
	Infants i detecció	30
	Quantitat de discapacitats de les persones amb sordesa a Espanya, per gènere i grups d'edat	31
	Comorbiditats. Casos de persones amb sordesa i presbiacúsia a Catalunya, per gènere i edat.....	32
	Dades de l'OMS	32
	Educació.....	32
	Dades generals.....	32
	Casos de persones amb sordesa en programes educatius, per tipus de programa i gènere	33

Altres dades d'interès.....	34
Prevalença d'infecció de Citomegalovirus	34
Casos de persones amb sordesa i presbiacúsia a persones migrades i sordesa. Dades segons nacionalitat i gènere	34
Costos de la pèrdua auditiva no tractada.....	34
04 Conclusions	35

01 Introducció

Aquest document fa un recull de les principals dades oficials o validades científicament sobre la sordesa. Aquestes dades han sigut extretes d'organismes públics, registres administratius i dades de recerques científiques que proporcionen una informació limitada però certa sobre el conjunt de les persones amb sordesa.

Des de la Federació ACAPPS considerem que el coneixement del col·lectiu de ciutadans i ciutadanes amb discapacitat auditiva, certificada o no, és fonamental per a poder encertar en quines són les accions que tant des de les entitats com des de les institucions cal que duguem a terme, per facilitar l'exercici dels drets en igualtat d'oportunitats a les persones amb sordesa i perquè puguin tenir una participació social i ciutadana plena.

Com es podrà veure en aquest document, hi ha una manca d'informació general i d'informació pública sistematitzada sobre el col·lectiu de les persones amb sordesa, les seves necessitats i l'ús que fan dels recursos públics que no facilita l'adequació de les polítiques públiques a les seves necessitats ben prioritzades. En la modèstia dels recursos de la Federació ACAPPS, aquest document pretén ser una llavor que contribueixi a generar un interès per a la millora d'aquesta situació.

Cal tenir ben en compte que el col·lectiu de persones amb sordesa és un col·lectiu molt plural i divers; amb nivells socioeducatius i socioeconòmics diferents, inquietuds, gustos i preferències personals diverses, i capacitats de comunicació personals específiques. D'aquesta manera, el nostre intent de comptar les persones amb sordesa no és un intent d'igualar-les, sinó més aviat de quantificar-les.

Hem intentat trobar les dades de forma desagregada entre homes i dones, de forma que puguem fer una reflexió entorn de com afecta cada realitat als homes i a les dones de manera separada. Hem afegit la font de cada una de les dades que figuren en aquest document i d'algunes dades n'hem inferit unes altres que les dades i estadístiques oficials no ofereixen que són de trasllat directe. En tots els casos ho advertim explícitament quan es tracta d'una dada inferida.

Així mateix, hem recollit un seguit d'afirmacions que fan institucions internacionals o articles científics sense fer referència a les dades d'origen (i en conseqüència sense tenir-les desagregades per gèneres) que hem considerat significatives per comprendre la rellevància de la pèrdua auditiva, el seu tractament, l'atenció a les persones que la pateixen i l'impacte social que té.

Un fet que ens sembla rellevant de compartir és que, per a poder valorar aquestes dades en la seva mesura, convé tenir un coneixement una mica més ampli sobre la sordesa. Què representa una sordesa pregona, o quines són les dificultats a què s'enfronta una persona amb dificultats auditives, o quin grau de proliferació hi ha de les mesures de suport a l'audició, el coneixement del conjunt de la ciutadania vers la discapacitat auditiva i la forma de comunicar-se de les persones amb dificultats auditives. I en especial quins ajuts existeixen i quina cobertura pública tenen. Doncs tot aquest coneixement, sumat a la dimensió poblacional ens ajudarà a determinar la dimensió de la problemàtica social relacionada amb la discapacitat auditiva.

És per aquest motiu que aquest document forma part d'una col·lecció de documents d'anàlisi de la realitat social, demogràfica i de polítiques públiques que es relacionen amb la sordesa que estan tots recopilats a l'Observatori de l'Accessibilitat i la Comunicació Oral de les Persones amb Sordesa, al web de la Federació ACAPPS.

Esperem que aquest sigui un document que contribueixi a dimensionar correctament un problema de salut global que, a parer de les principals institucions internacionals de la salut, no està prou atès i que permeti el disseny de polítiques sectorials per a una realitat creixent entre la ciutadania.

02 El concepte de discapacitat i les diferents definicions

Abans de mostrar les dades recollides per a l'elaboració d'aquest document, convé matisar què s'entén per discapacitat en les fonts analitzades.

En les enquestes de l'INE, la manera de determinar què és i què no és discapacitat auditiva és a parer de la persona enquestada, no pas a partir d'un reconeixement oficial com el certificat de discapacitat. Concretament, el que es planteja a les persones entrevistades és:

“Ahora voy a hacerle unas preguntas sobre posibles dificultades o limitaciones para realizar las actividades de la vida diaria con el objetivo de detectar si usted actualmente las tiene. Estas preguntas se refieren a dificultades o limitaciones que cumplan dos requisitos:

- Que han durado o se prevé que duren más de un año (por ejemplo, quedarían descartados pequeños accidentes como lesiones menores superadas en meses) y;
- Que el origen de la limitación o dificultad sea un problema de salud o discapacidad Para responder, debe pensar sobre sus posibles discapacidades o limitaciones cuando no utiliza ayudas o supervisión. Si supera su limitación porque está utilizando alguna ayuda o recibe supervisión, debe considerar que sí tiene la dificultad correspondiente. Por ejemplo, si sólo puede comer cuando otra persona le ayuda, sí que presenta una limitación. Sin embargo, se hace una excepción en el caso de las dificultades de visión (miopía, astigmatismo, ...): Si tiene estas dificultades y las supera con gafas o lentillas, se considera que no tiene la limitación.

Cuando hablamos de ayudas nos referimos a dos tipos: ayudas técnicas o ayudas personales:

- Se considera ayuda técnica a todo producto o instrumento externo usado o destinado a una persona con discapacidad, que compensa o alivia la limitación. Por ejemplo: audífonos, lentes con iluminación, prótesis externas, bastones, sillas de ruedas, grúas, oxígeno, cubiertos con adaptaciones de agarre, rampas de acceso, perros lazarillos, ...
- Se entiende por ayuda personal toda colaboración de otra persona, necesaria para realizar una actividad”

D'aquesta manera quan les enquestes de l'INE parlen de discapacitat auditiva, parlen d'aquesta percepció individual sobre les limitacions que viu una persona durant més d'un any i que són per causes de salut.

En canvi, a l'Enquesta de Salut de Catalunya del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, en el seu manual tècnic ens expliquen que la pregunta la formulen de manera diferent:

“Té alguna limitació greu de l'oïda, de manera que no pugui seguir una conversa de to normal entre diverses persones, fins i tot amb aparell, o sordesa d'una orel·la o sordesa total?”

En canvi, quan parlem de certificat de discapacitat estem parlant d'un reconeixement oficial d'aquesta percepció a partir d'una tramitació que es fa a iniciativa de la persona afectada i que ha de complir un seguit de mesures per determinar els diferents límits que es reconeixen.

Cal esmentar que cadascuna d'aquestes definicions presenta certes limitacions en l'àmbit metodològic que cal tenir en compte; la definició de l'INE, que té en compte de la percepció pròpia individual, depèn exclusivament de la visió subjectiva d'una persona sobre la seva sordesa, per la qual cosa dues

persones amb la mateixa qualitat d'oïda podrien definir-se en estats diferents. El mateix passa, tot i que possiblement en menor mesura, a l'Enquesta de Salut de Catalunya, ja que el concepte de "limitació greu de l'oïda" pot ser diferent per cadascú, i ignora que altres factors poden afectar el seguiment d'una conversa de to normal, com l'ansietat social, l'habilitat cognitiva o habilitats d'expressió.

Finalment, només comptar les persones amb sordesa que tinguin un certificat ignora a totes aquelles persones que no s'han certificat ja que no els beneficia de cap manera (per exemple, si el seu percentatge de discapacitat és menor al llindar per rebre ajuts econòmics).

Així, malgrat aquestes maneres diferents de definir la discapacitat auditiva o més aviat d'identificar a les persones que la pateixen, segurament podríem arribar a algun acord en relació al fet que per més que estiguem parlant de graus diferents de limitació de la capacitat de sentir-hi, per tant, de comunicar-se i d'accedir a la informació, totes elles ens mostren una limitació per a la qual cal una intervenció bé sigui des del vessant de cobrir les pròtesis auditives per a les persones que les pateixen, bé des del vessant de disposar de les mesures de suport a la comunicació oral per assegurar l'accessibilitat de la informació i la comunicació de totes aquestes persones.

03 Anàlisi de dades

Conèixer quantes persones hi ha amb una pèrdua auditiva invalidant o que condiciona la participació normalitzada en la vida quotidiana és fonamental per poder desenvolupar plans d'acció que protegeixin aquesta població i plans de prevenció que evitin el creixement a què l'OMS fa anys que ens avisa que estem sotmesos. Malauradament, no existeix un registre públic que ens pugui dir quantes persones fefaentment tenen una pèrdua auditiva limitant o que els dificulti la vida quotidiana.

Són diverses les enquestes a les quals hem de recórrer per intentar trobar una aproximació a la realitat. El problema és que són enquestes que no es fan específicament per cercar aquesta realitat, sinó que són enquestes que es realitzen amb objectius més amplis, com conèixer l'estat de salut de la població, o els seus nivells de dependència, de manera que la informació que ens proporcionen sobre la sordesa és limitada i òbviament difícil de comparar entre les diferents enquestes.

Això només fa que confirmar que cal fer un recorregut encara llarg per conèixer i identificar amb claredat la problemàtica de la pèrdua auditiva a Catalunya.

Per això, en aquest apartat les exposem totes per a poder fer-nos-en una idea, sense abandonar el convenciment que cal un treball d'identificació de la població catalana que pateix sordesa, en el grau d'afectació que sigui, per a poder definir polítiques públiques adreçades, d'una banda, a l'atenció de les necessitats de tota mena d'aquestes persones, i de l'altra, a fer prevenció davant el creixement d'aquest fenomen.

Població de persones amb sordesa a Catalunya de 6 i més anys

	Total	Homes	Dones
Total	174.100	75.100	99.000
De 6 a 44 anys	10.100	5.700	4.500
De 45 a 64 anys	26.000	13.100	13.000
De 65 a 79 anys	58.600	24.700	33.900
80 i més anys	79.300	31.600	47.700

Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència, Institut Nacional d'Estadística (INE), 2022

Convé fixar-se que ens trobem amb una primera franja de persones molt àmplia temporalment, de 38 anys, dels 6 als 44 anys, on hi ha una gran quantitat de persones afectades de sordesa. I no es tracta pas de sordesa per presbiacúcia, per desgast de les cèl·lules ciliades, sinó de les causades per malformacions, causes genètiques, infeccions, accidents o fins i tot els efectes secundaris d'alguna medicació.

Són sordeses normalment greus i que afecten en etapes de la vida que poden ser determinants en el dret al desenvolupament del propi projecte de vida, ja que es donen durant el procés de creixement, aprenentatge, desenvolupament físic, social, psicològic i cognitiu, o bé durant els anys de joventut i maduresa en què despleguem les potencialitats per formar una família o no, una carrera professional un entorn social que ens determinarà.

Es tracta de més de la quarta part del total de persones amb sordesa (28'7% dels homes, 25% de les dones), però prou significatiu, per les conseqüències socials que té la desatenció dels audiòfons per part de la sanitat pública, ja que aquests no estan coberts per a la població major de 26 anys.

Així mateix, també observem com la prevalença de la sordesa augmenta amb l'edat. Sabem que aquest augment es deu no només a causes associades a l'envelliment (presbiacúsia) sinó per medicació ototòxica, accidents o malalties infeccioses, però també a una higiene auditiva molt deficient (exposició a grans volums i ús poc responsable d'auriculars). Tot i que sembla ben clar que l'increment significatiu de cada franja d'edat a partir dels 65 anys és clarament associable a la presbiacúsia.

Veiem també com la sordesa té una major prevalença entre les dones, sent sensiblement menor en edats primerenques però augmentant de manera molt significativa a partir dels 65 anys i més.

Una de les causes que explica aquest fet és la major esperança de vida, de manera que en ajuntar-se els dos factors: major prevalença en la gent gran i major esperança de vida de les dones, dona com a resultat una major prevalença de la pèrdua auditiva entre les dones, tot i que no és l'única causa.

Població de persones amb sordesa a Catalunya de 4 anys o menys

	Total	Homes	Dones
De 0 a 4 anys	1.951	1.180	771

Font: Base de Dades Clíniques d'Atenció Primària (BDCAP), 2023

Quant a la població amb sordesa més jove, trobem una manca de dades i de consistència a les diferents bases de dades. Això és especialment greu si considerem la importància que tenen els primers anys en la vida d'un infant quant al desenvolupament del llenguatge i altres habilitats claus. Si les administracions públiques no són conscients de quantes persones amb sordesa existeixen dins la seva regió de competència, no es poden destinar els ajuts econòmics ni planificar adaptacions suficients. Això és un clar exemple de la manca d'atenció que les persones amb sordesa pateixen per part de les administracions públiques.

Tenir el control adient sobre la quantitat de nadons i persones joves amb sordesa presents en el territori és imprescindible, ja que ara mateix no tenim cap mena d'informació oficial sobre quants nadons neixen amb sordesa. D'aquesta manera, si dins del grup de persones amb sordesa més jove (entre els 0 i 4 anys per exemple) no podem distingir entre les persones que tenen sordesa des del naixement i les que l'han adquirida, és complicat mesurar l'èxit del protocol de detecció d'hipoacúsia neonatal, i impossible fer incidència en la importància de la instauració d'un protocol d'hipoacúsia infantil, el qual no existeix al territori espanyol en aquests moments. De la mateixa manera, no existeix un cribratge per a persones majors de 50 anys, fet que l'Organització Mundial de la Salut (OMS) recomana implementar.

Cal esmentar que presentem les dades de casos amb sordesa menors de 4 anys, ja que són les úniques dades que hem trobat sobre el col·lectiu més jove de persones amb sordesa. D'aquesta manera, trobem una manca d'informació sobre els casos de sordesa entre 4 i 6 anys, perquè cap font oficial o recerca s'hi ha dedicat.

Quantitat de persones amb alguna limitació greu a l'oïda

Població de persones amb sordesa a Catalunya, separada per gènere

	Total	% sobre població	% entre elles
Total	205.306	2,6	100
Home	81.788	2,1	39,8
Dona	123.518	3,1	60,2

Font: Enquesta de Salut de Catalunya, Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2021

Població de persones amb sordesa a Catalunya, separada per edat i gènere

	Homes			Dones		
	Total	% entre la població	% entre elles	Total	% sobre la població	% entre elles
0-14 anys	357	1.1	0,4	1.333	0.2	1.1
15-44 anys	4.305	0.3	5.3	14.488	1	11.7
45-64 anys	18.801	1.7	23	15.026	1.4	12.2
65-74 anys	10.212	3	12.5	12.027	3	9.7
<75 anys	48.112	16.8	58.8	80.644	18.3	65.3

Font: Enquesta de Salut de Catalunya. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2021

Aquestes taules aporten molta informació de valor. Per començar les dones pateixen més sordesa en xifres substancialment superiors comparant-les amb les dels homes entre els 0 i els 44 anys. A l'interval entre 45 i 64 anys, els homes superen sensiblement les dones en nombre de persones afectades de limitacions greus a l'oïda, però de nou a partir dels 64 anys les dones tornen a ser més nombroses entre les persones que pateixen sordesa, amb especial menció a les franges d'edat dels 0 als 14 anys i de les persones majors de 75 anys.

Limitació per sentir-hi a Catalunya i Espanya. Població major de 15 anys.

Hi ha dues enquestes diferents que pregunten sobre la capacitat auditiva de la població. Són l'Enquesta Nacional de Salut de l'INE i l'Enquesta Europea de Salut d'Eurostat.

POBLACIÓ AMB DIFICULTAT PER SENTIR-HI A ESPANYA I CATALUNYA.

	Total	Sense dificultat	Amb alguna dificultat	Amb molta dificultat	No pot sentir-hi	No consta
Ambdós sexes						
Espanya	39.069,7	32.165,7	4.915	1.791,7	190,3	7
Catalunya	6.188,3	5.186,1	729,9	265,5	6,8	0
Homes						
Espanya	19.018,9	15.657,6	2.471,9	830	55,4	4
Catalunya	3.000,8	2,496,8	378,6	123,6	1,8	0
Dones						
Espanya	20.050,8	16.508,1	2.443,1	961,7	134,9	3
Catalunya	3.187,5	2.689,3	351,4	141,9	5	0

Font: Enquesta Europea de Salut, 2020

POBLACIÓ AMB DIFICULTAT PER SENTIR-HI A ESPANYA I CATALUNYA

	Total	Sense dificultat	Amb alguna dificultat	Amb molta dificultat	No pot sentir-hi	No consta
Ambdós gèneres						
Total	39.974,1	34.111,3	4.449,5	1.222,5	188,0	2,8
Catalunya	6.397,6	5.546,1	724,1	107,5	20,0	0
Homes						
Total	19.449,1	16.637,5	2.172,5	549,2	87,9	2
Catalunya	3.107,2	2.708,1	357,9	29,5	11,6	0
Dones						
Total	20.525	17.473,8	2.277	673,3	100	0,9
Catalunya	3.290,4	2.838,0	366,1	77,9	8,3	0

Font: Enquesta Europea de Salut, 2020

Les dades que donen difereixen molt l'una de l'altra, tot i que pel volum de la mostra, (37.500 habitatges a l'Enquesta Nacional de Salut per 22.000 habitatges a l'Enquesta Europea de Salut a Espanya) sembla més fiable l'Enquesta Nacional de Salut.

Ambdues enquestes fan la mateixa pregunta sobre les dificultats de sentir-hi amb la pròtesi auditiva posada classificant les respostes entre no tenir dificultat, tenir-ne alguna, tenir-ne molta i no poder sentir-hi. La pregunta en concret és sobre les dificultats que tenen les persones per sentir-hi, amb la pròtesi posada (si la tenen). D'aquesta manera, cal entendre que algunes de les persones amb alguna dificultat per sentir-hi tenen discapacitat auditiva més acusada del que podria semblar segons la seva resposta, ja que es tracta d'unes dificultats per sentir-hi tot i portar audiòfon o implant coclear.

Ara bé, per sentit de la prudència, com no es poden desagregar aquestes dades, considerarem com a persones amb discapacitat auditiva significativa les persones que manifesten tenir entre molta dificultat per sentir-hi i no poder-ho fer.

Així si sumem les categories de les persones que tenen molta dificultat per sentir-hi i les que no hi senten, veiem que a Catalunya hi ha un total d'entre 127.500 (enquesta europea) i 272.300 (enquesta espanyola) persones amb una pèrdua auditiva important.

És una forquilla molt gran, que es fa difícil d'interpretar fins i tot per la diferència del volum de mostra d'ambdues enquestes, que en tots dos casos és força important, tot i que en el cas de l'enquesta espanyola és un 85% major.

Les dones representen entre el 55% (Enquesta Nacional de Salut) i el 68% (Enquesta Europea de Salut) del col·lectiu de persones amb una pèrdua auditiva discapacitant. Tot i que la diferència entre una enquesta i l'altra també és molt significativa, en tots dos casos s'evidencia una prevalença de la pèrdua auditiva entre les dones molt superior, entre 10 i 36 punts percentuals.

Dades de l'OMS

Per últim, també ens resulta d'interès les dades de l'OMS, les quals confirmen que una tercera part de la població mundial major de 65 anys pateix una pèrdua auditiva severa i discapacitant.

Nivell d'estudis de la població amb discapacitat auditiva de Catalunya major de 15 anys

Troben dues enquestes que ens parlen del nivell d'estudis de la població amb sordesa catalana. D'una banda, tenim l'Enquesta de Salut de Catalunya (ESCA), elaborada pel Departament de Salut amb dades del 2021 i de l'altra l'Enquesta de Discapacitat, Autonomia Personal i Situacions de Dependència (EDAPSD) de l'INE, de 2020. Segons l'ESCA, a Catalunya hi ha 205.306 persones amb una limitació greu a l'oïda, i d'acord amb les dades de l'EDAPSD, 174.100 persones a Catalunya presenten discapacitat auditiva.

Població catalana amb sordesa, separada per nivell d'estudis

	Total	Primaris o sense estudis		Secundaris		Universitaris	
			%		%		%
Total	203.616	83.302	41,9	92.741	45,5	25.573	12,6
Homes	81.431	31.185	38,3	40.772	50,1	9.474	11,6
Dones	122.185	54.117	44,3	51.969	42,5	16.099	13,2

Font: Enquesta de Salut de Catalunya. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2021

Població catalana amb sordesa, separada per nivell d'estudis

	Total	Bàsic i inferior		Intermedi		Superior		No consta
			%		%		%	
Total	174.100	90.700	52,1	52.200	30	28.500	16,4	2.700
Homes	75.100	32.800	43,8	22.500	30	18.900	25,2	900
Dones	99.000	57.900	58,5	29.700	30	9.700	9,8	1.700

Font: Enquesta de Discapacitat, Autonomia Personal i Situacions de Dependència, INE, 2020

Totes dues enquestes indiquen una tendència similar segons la qual a més estudis, menys sordesa.

Observem que a l'ESCA ens indica que el nivell d'estudis amb més problemes d'audició és l'intermedi, excepte en el cas de les dones, que presenten més afectacions en el nivell d'estudis primaris o sense estudis. Per contra, l'EDAPSD manté per a les dades globals i per a les dades desagregades per gènere la mateixa tendència: menys estudis, més sordesa.

Aquesta tendència es pot explicar per dues raons. Primerament, el nombre de persones amb sordesa amb un nivell d'educació bàsic o inferior hauria d'augmentar amb el temps a causa de les millores tecnològiques quant a la detecció i diagnosi de la sordesa, motiu pel qual les dades sempre haurien de tenir un biaix en contra de la població més jove, ja que és possible que la població d'edat més avançada no estigui diagnosticada. En segon lloc, per la manca d'adaptació del sistema educatiu i formatiu a les necessitats de les persones amb sordesa en els nivells d'educació més alts.

Persones amb reconeixement legal de sordesa a Catalunya segons la comarca

RURAL		URBÀ	
Alt Camp	206	Alt Penedès	470
Alt Empordà	433	Bages	859
Alt Urgell	64	Baix Camp	970
Alta Ribagorça	14	Baix Empordà	387
Anoia	535	Baix Llobregat	3.749
Aran	34	Baix Penedès	445
Baix Ebre	411	Barcelonès	12.194
Berguedà	301	Garraf	650
Cerdanya	44	Garrigues	63

Conca de Barberà	96	Garrotxa	195
Lluçanès	15	Gironès	731
Moianès	60	Maresme	1.624
Montsià	304	Osona	654
Noguera	135	Segrià	1.021
Pallars Jussà	64	Selva	602
Pallars Sobirà	22	Tarragonès	1.279
Pla d'Urgell	113	Vallès Occidental	3.519
Pla de l'Estany	97	Vallès Oriental	1.512
Priorat	44		
Ribera d'Ebre	107		
Ripollès	103		
Segarra	76		
Solsonès	50		
Terra Alta	53		
Urgell	140		

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), 2023

S'ha entès com a comarca rural aquella que té una densitat poblacional menor a 150 habitants/km², o que tot i tenir una densitat major, té menys de 5.000 habitants, d'acord amb la classificació que fa l'OCDE.

Tot i que les dades mostren que a les zones urbanes hi ha més casos de persones amb sordesa, cal garantir que les persones del col·lectiu que es troben a les zones rurals tinguin el mateix accés als serveis i adaptacions necessaris.

Nous casos de persones amb sordesa i presbiacúcia a Catalunya

Any	Casos												
	00-14 anys			15-34 anys			35-64 anys			65 i més anys			Total
	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total	
2012	1.440	1.021	2.460	1.387	1.532	2.918	9.328	7.553	16.881	7.536	9.113	16.649	38.908
2013	1.726	1.653	3.379	1.751	1.771	3.522	9.258	8.543	17.801	7.765	9.777	17.542	42.244
2014	2.518	2.201	4.719	1.541	2.066	3.608	8.724	9.008	17.733	7.591	10.436	18.027	44.086
2015	2.883	2.352	5.236	1.712	2.033	3.744	8.667	8.588	17.255	7.169	10.122	17.291	43.526
2016	2.546	1.709	4.255	1.430	1.790	3.220	8.003	8.334	16.337	6.822	8.313	15.135	38.945
2017	2.423	2.073	4.497	1.365	1.965	3.330	6.979	7.545	14.524	6.320	7.549	13.869	36.220
2018	2.083	1.683	3.766	1.141	1.681	2.821	6.470	7.344	13.815	5.189	7.406	12.594	32.996
2019	2.191	1.661	3.851	1.183	1.954	3.137	7.508	6.943	14.451	7.112	9.505	16.617	38.056
2020	1.156	768	1.924	756	1.312	2.068	3.651	3.921	7.572	3.840	4.455	8.295	19.859
2021	1.374	1.013	2.388	1.132	1.498	2.630	5.507	6.657	12.164	5.794	8.094	13.887	31.069
2022	1.742	1.287	3.029	1.425	1.862	3.287	6.537	7.480	14.017	6.983	9.269	16.253	36.586
2023	2.310	1.741	4.050	1.427	1.919	3.346	7.136	7.835	14.970	7.262	10.186	17.448	39.815

Font: BDCAP, 2012-2023

En general, tot i l'existència de fluctuacions, la Base de Dades Clínicas d'Atenció Primària (BDCAP) del Ministeri de Sanitat mostra certs patrons. Els resultats pateixen petits canvis any a any quant a grups d'edat i gènere, però no interfereixen amb la tendència general entre els grups. Un factor especial que cal esmentar és la notable caiguda del registre de casos durant l'any 2020 a causa de la pandèmia de la COVID-19, que ja s'ha recuperat a l'última recollida de dades el 2023. Es pot veure una caiguda en els casos totals també en l'any 2016.

Quant als grups d'edat, hi ha un augment de diagnòstics en el primer, tant en homes com en dones. Això es deu a la implantació de proves auditives als nounats. Pel que fa al gènere, en tots els anys estudiats els homes presenten més casos que les dones, tot i que a la resta de grups d'edat hi ha més dones amb sordesa i presbiacúcia que homes (excepte durant els primers anys de recollida en el grup d'entre 35 i 64 anys).

Comparant el total de casos entre els grups d'edat, es pot apreciar com l'estrat més poblat és el de 65 i més anys, fet que coincideix amb la població amb presbiacúcia.

Economia i treball

Relació amb l'activitat econòmica per gènere de la població major de 16 anys amb discapacitat auditiva a Catalunya

	Total	Treballa	Busca feina	No treballa i no busca feina	No consta
Total	173.100	16.500	3.700	151.500	1.400
16-64 anys	35.200	15.500	3.700	16.000	0
65 i més anys	137.900	1.000	0	135.500	1.400
Homes Total	74.600	8.200	2.000	64.500	0
Homes 16-64 anys	18.300	8.200	2.000	8.100	0
Homes 65 i més anys	56.300	0	0	56.300	0
Dones Total	98.500	8.400	1.800	87.000	1.400
Dones 16-64 anys	16.900	7.300	1.800	7.800	0
Dones 65 i més anys	81.600	1.100	0	79.200	1.400

Font: Enquesta de Discapacitat, Autonomia Personal i Situacions de Dependència, INE, 2020

Tots els estudis identifiquen el col·lectiu de persones amb discapacitat auditiva com aquell que té uns nivells d'ocupació més alts entre les persones amb discapacitat. En aquesta taula observem que, del total de les franges d'edat que ofereix l'estadística de persones en edat laboral activa, un 44% de les persones amb discapacitat auditiva tenen feina i un 10'5% l'estan buscant.

Si mirem les dades segons el gènere, en el cas dels homes amb discapacitat auditiva, un 44'8% està treballant, i un 10'9% està buscant feina. Pel que fa a les dones, un 42% treballa i un 10'6% està en procés de cerca de feina. Així doncs, hi ha una menor ocupació entre les dones i una menor quantitat de dones en recerca de feina.

Persones amb alguna limitació greu a l'oïda per classe social

L'Enquesta de Salut de Catalunya (ESCA) desagrega les dades per classe social, entenent classe social a partir de la proposta del Grup de Treball de Determinants Socials de la Societat Espanyola d'Epidemiologia (CSO-SEE 2012).

Aquesta proposta de classe social permet diverses agrupacions. A l'ESCA s'ha optat per la classificació en sis grups i, a l'hora d'analitzar-ne els resultats, agrupar-los en tres (classe I, classe II i classe III), tal com es mostra en la taula següent:

DEFINICIÓ DE CLASSES SOCIALS I AGRUPACIÓ EN 3 CATEGORIES

Classe social agrupada III (en 3 categories)	Classe social agrupada I (en 6 categories)
Classe I. Directors i gerents i professionals universitaris.	Classe I. Directors i gerents d'establiments de deu o més assalariats i professionals tradicionalment associats a llicenciatures universitàries. Classe II. Directors i gerents d'establiments de menys de deu assalariats, professionals tradicionalment associats a diplomatures universitàries i altres professionals de suport tècnic. Esportistes i artistes.
Classe II. Ocupacions intermèdies i treballadors per compte propi.	Classe III. Ocupacions intermèdies i treballadors per compte propi. Classe IV. Supervisors i treballadors en ocupacions tècniques qualificades. Classe IV. Supervisors i treballadors en ocupacions tècniques qualificades.
Classe III. Treballadors manuals.	Classe V. Treballadors qualificats del sector primari i altres treballadors semiqualicats. Classe VI. Treballadors no qualificats.
NS Inclassificables.	

Font: Enquesta de Salut de Catalunya. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2021

POBLACIÓ AMB SORDESA A CATALUNYA, SEPARADA PER GÈNERE I CLASSE SOCIAL

		Total	% població	% entre elles
Homes	Classe I	14.876	1,6	18,2
	Classe II	12.431	1,8	15,2
	Classe III	54.482	2,5	66,6
Dones	Classe I	14.076	1,5	14,3
	Classe II	22.829	3,1	23,1
	Classe III	61.793	2,9	62,6

Font: Enquesta de Salut de Catalunya. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2021

Veiem una pauta comuna tant per a dones com per a homes, que consisteix en el fet que a mesura que augmenta la classe social, el percentatge de persones amb sordesa decau, respecte del total de la població.

Així mateix, queda clara la correlació entre menor classe social i major incidència de la sordesa, ja que tant en homes com en dones, gairebé 2 terços de persones amb sordesa es troben a la Classe III.

Altres dades sobre economia i treball

Segons l'estudi "El Greuge econòmic de les persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona" de l'Ajuntament de Barcelona, les persones amb discapacitat auditiva que es comuniquen oralment pateixen cada any un greuge econòmic de més de 24.000 € (24.870'02 €) respecte a la resta de persones sense discapacitat.

Les persones amb deficiències auditives són les que presenten les majors taxes d'activitat (54,4%) entre les persones amb discapacitat, segons l'Enquesta de Població Activa i de la Base Estatal de Persones amb Discapacitat de 2011, de l'Institut Nacional d'Estadística.

CASOS DE PERSONES AMB SORDESA I PRESBIACÚSIA A CATALUNYA, PER GÈNERE I ESTAT LABORAL

	Total	Homes	Dones
Actiu	133.674	71.118	62.556
Aturat	17.963	8.098	9.865
No actiu	59.796	21.692	38.104
Pensionistes	245.315	119.609	125.706
Altres situacions	23.981	10.050	13.931

Font: BDCAP, 2023

La primera observació a fer és que el grup més poblat de persones amb sordesa és el dels pensionistes. Això es deu a l'ampla presència de la presbiacúsia en la gent gran. Un altre factor a destacar és que el nombre d'aturats representa només un 3,7% de la mostra d'aquesta base de dades, que es pot explicar per la gran presència de la gent gran al col·lectiu.

Quant al gènere, els homes tenen més casos que les dones dins el grup de població activa, i les dones superen numèricament als homes en cadascun dels altres grups.

Per ampliar els serveis d'atenció otològica i audiològica al món només cal una inversió addicional anual de menys d'1,40 \$ per persona. Després de 10 anys, el retorn de la inversió seria de gairebé 16 \$ per cada dòlar invertit.¹

Pròtesis auditives i formes de comunicació

Pel que fa a l'ús d'audiòfons tenim també les dues enquestes: Enquesta Nacional de Salut i Enquesta Europea de Salut a Espanya, i els números també difereixen molt l'una de l'altra.

Tot i que l'Enquesta Nacional de Salut té una mostra major i per tant ens sembla més fiable, posem dades de les dues per evidenciar la necessitat real que hi ha de disposar de més dades per quantificar el col·lectiu de persones amb discapacitat auditiva de manera més fiable.

Població amb sordesa major de 15 anys a Catalunya, classificada per ús d'audiòfon i gènere

	Total	Sí	No	No consta
Ambdós gèneres				
Total	39.069,7	1.349,5	37.718,8	1,4
Catalunya	6.188,3	282,3	5.905,9	0
Homes				
Total	19.018,9	655,3	18.362,3	1,4
Catalunya	3.000,8	149	2.851,8	0
Dones				
Total	20.050,8	649,3	19.356,5	0
Catalunya	3.187,5	133,4	3.054,1	0

Font: Enquesta Nacional de Salut, INE, 2017

¹ Tordrup D, Smith R, Kamenov K, Bertram MY, Green N, Chadha S; WHO HEAR group. Global return on investment and cost-effectiveness of WHO's HEAR interventions for hearing loss: a modelling study. Lancet Glob Health. 2022 Jan;10(1):e52-e62. doi: 10.1016/S2214-109X(21)00447-2. PMID: 34919856; PMCID: PMC8692586.

L'Enquesta Nacional de Salut de l'INE amb dades de 2017 determina que 282.300 persones a Catalunya porten audiòfons, de les quals el 47% són dones i el 53%, homes.

Ara bé, l'Enquesta Europea de Salut a Espanya del 2020 mostra uns resultats diferents. I contràriament al que passava a l'anterior apartat, en què l'enquesta europea detectava menys persones amb dificultats auditives que l'enquesta espanyola, en aquest cas l'enquesta europea detecta més persones que utilitzen l'audiòfon que l'espanyola:

Població amb sordesa major de 15 anys a Catalunya, classificada per ús d'audiòfon i gènere

	Total	Sí	No	No consta
Ambdós gèneres				
Total	39.974,1	1.604,4	38.368,8	0,9
Catalunya	6.397,6	356,3	6.041,2	0
Homes				
Total	19.449,1	771	18.678,1	0
Catalunya	3.107,2	183	2.924,2	0
Dones				
Total	20.525,0	833,4	19.690,7	0,9
Catalunya	3.290	173,3	3.117,1	0

Font: Enquesta Europea de Salut a Espanya, 2020.

Així, segons l'enquesta europea hi ha un total de 356.300 persones que porten audiòfons a Catalunya, de les quals 173.300 són dones, el 48'6%, mentre que 183.000 són homes, un 51'4%. Tot i que en aquesta enquesta la diferència en l'accés als audiòfons entre dones i homes és inferior – no arriba a 2 punts percentuals – continua demostrant-se inferior l'accés de les dones a les pròtesis auditives.

Un element d'interès d'aquestes dades és poder-les relacionar amb les del conjunt de població amb problemes d'audició i així poder veure quantes persones tenen realment un accés als audiòfons. Exclourem les persones que manifesten no sentir-hi gens, doncs és possible que els audiòfons no els facin prou servei.

D'aquesta manera podem inferir de l'Enquesta Nacional de Salut que el 29'7% dels homes i el 27% de les dones que el necessiten porten audiòfon, esdevenint la mitjana de la població en què el 28'4% de les persones amb dificultats per sentir-hi utilitzen audiòfon.

En números de l'enquesta europea inferim que la cobertura general d'audiòfons (pública i privada) per a la gent que ho necessita és més alta del que indica l'enquesta espanyola: un 43% de les persones que ho necessiten. Però s'evidencia una cobertura molt menor entre les dones, del 39%, mentre que la dels homes seria d'un 47%.

Veiem que amb una major prevalença de la sordesa entre les dones, aquestes tenen un menor accés a les pròtesis auditives (gairebé 3 punts percentuals menys a l'enquesta espanyola, però de 8 punts a l'enquesta europea) fet que caldrà tenir present a l'hora de proveir de suport a la comunicació oral.

I veiem també com es fa imprescindible una acció determinant per fer extensiu l'accés de les persones amb dificultats auditives a les pròtesis, tant com a mesura de dret de les persones afectades com també com a mesura preventiva sobre la seva salut cognitiva. Fins i tot en termes de gestió de salut pública resulta més econòmic la inversió en pròtesis auditives que no pas haver d'assumir les costes de tota la dependència que hauran de patir les persones no ateses.²

Dades de l'OMS

Només un 17% de totes les persones que podrien beneficiar-se d'utilitzar un audiòfon en porta un. El percentatge de persones que no en porta és pràcticament igual d'alt a totes les parts del món (varia entre un 74% i un 90% en funció dels nivells d'ingressos).

Sense tenir dades més fiables que puguin fer una recerca més acurada i en profunditat d'aquesta realitat, el que podem assegurar és que la poca cobertura de persones que necessiten audiòfon i no en porten és molt significativa, fent-se evident la necessitat de polítiques públiques per pal·liar aquesta mancança.

Població amb sordesa major de 16 anys que utilitza la llengua de signes a Espanya

	Persones amb discapacitat auditiva	Sí utilitza llengua de signes	No utilitza llengua de signes	No Consta
Total	1.230.000	27.300	1.200.900	1.800
De 6 a 64 anys	311.400	17.900	293.500	0
De 65 a 74 anys	381.400	5.700	375.500	200
De 80 i més anys	537.200	3.600	532.000	1.600
Homes				
Total	526.100	14.300	510.800	900
De 6 a 64 anys	159.300	9.600	149.700	0
De 65 a 74 anys	172.300	2.800	169.500	0

² Cal recordar que actualment la cobertura dels audiòfons per la sanitat pública arriba només fins als 26 anys i que els ajuts socials per a la població sense cobertura amb prou feines cobreixen un terç del cost (a partir dels 3.000 € normalment per audiòfon) i està limitat a persones amb baixos ingressos en convocatòries de concurrència competitiva.

De 80 i més anys	194.600	2.000	191.600	900
Dones				
Total	703,9	13	690,1	0,9
De 6 a 64 anys	152,2	8,4	143,8	0
De 65 a 74 anys	209,1	2,9	206	0,2
De 80 i més anys	342,6	342,6	340,3	0,6

Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència, INE, 2020

Veiem que l'ús de la llengua de signes és molt minoritari entre les persones amb discapacitat auditiva, de les quals el 98% són oralistes, és a dir, es comuniquen parlant.

Per franges d'edat veiem, l'ús de la llengua de signes baixa d'un 6% a la franja d'entre els 6 i els 64 anys a un 1% a les franges d'edat superiors als 65 anys entre el total de persones amb sordesa.

Si ho mirem per gèneres, observem que l'oralisme baixa un pèl fins al 97% entre els homes i supera el 98% entre les dones, sent la pauta d'edat similar en ambdós gèneres a la pauta general.

Altres dades sobre pròtesis i comunicació

A Catalunya, el 2018 es van vendre 31.000 audiòfons, la qual cosa suposa un 6'5% més que l'any anterior.

El 95% dels infants sords neixen en famílies oients, i per tant la seva llengua materna és la llengua oral del seu entorn, segons l'Institut d'Investigació de la Universitat de Gallaudet. Estats Units, 2002.

Discapacitat, certificació i ajuts

Població de 6 i més anys amb sordesa a Catalunya, separada per la necessitat i recepció d'ajuts i gènere

	Total	Rep prou ajuts	No rep prou ajuts	No rep prou ajuts però els necessita	No rep ajuts i no els necessita	No consta
Total	174.100	63.500	25.700	41.100	38.500	5.300
Homes	75.100	30.500	8.200	16.000	17.600	2.800
Dona	99.000	33.000	17.500	25.100	20.900	2.500

Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència, INE, 2020

Hem d'entendre els ajuts personals i/o tècnics a l'audició com les pròtesis (audiòfons i implants), com les mesures de suport a l'accessibilitat de la comunicació oral o signant i els ajuts socials a l'adquisició de productes de suport a les persones amb discapacitat, com ara aparells per fer accessible el domicili.

D'aquesta manera, observem que un 39% de les 174.100 persones amb sordesa considera que no rep prou ajuts (suma de 'no rep prou ajuts' i 'no rep prou ajuts tot i necessitar-los') dada que pot semblar baixa si es té en compte el nombre de persones que no poden accedir als audiòfons i la poca cobertura pública que tenen.

Pel que fa a les dades desagregades ens deixen clar que el nombre d'homes insatsfets amb els ajuts que reben és molt inferior al de les dones (32 % els homes, 43% les dones), xifra que quadra perfectament amb les dades d'accés als audiòfons, per exemple.

Població amb sordesa a Catalunya, separada per edat, grau de discapacitat i gènere

	Del 33% al 64%			Del 65% al 74%			75% i més			Total		
	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total
0-15	494	442	936	62	32	94	6	<4	<10	562	476	1038
16-19	169	152	321	29	26	55	5	<4	<9	203	181	384
20-34	570	544	1114	197	164	361	31	33	64	798	741	1539
35-44	735	810	1545	203	180	383	29	40	69	967	1030	1997
45-54	1.806	1801	3607	353	376	729	60	50	110	2219	2227	4446
55-64	2.850	3087	5937	463	618	1081	69	70	139	3382	3775	7157
65-74	3.450	3574	7024	592	792	1384	90	135	225	4132	4501	8633
75 anys i més	3.339	3567	6906	782	1267	2049	167	359	526	4288	5193	9481
Total	13.413	13977	27390	2681	3455	6136	457	692	1149	16551	18124	34675

Font: Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya, 2021

Observem que a la franja que va del 33% al 64% de discapacitat, la diferència entre la quantitat d'homes i dones oscil·la entre el 3% i el 6%, depenent de la franja d'edat.

En canvi, a la franja d'entre el 65% i el 74% de discapacitat en infants de 0 a 15 anys, hi ha 2 nens amb discapacitat per cada nena, i a l'adolescència i primera joventut (16-19 anys) s'igualen una mica els percentatges de dones i homes fins als 45 anys (47%, 45% i 47% de dones).

És a partir d'aquesta franja que la quantitat de dones en cada grup d'edat comença a destacar en comparació amb la d'homes: 52% de dones entre els 45 i els 54 anys, 57% de dones entre els 55 i els 64 anys, 57% de dones entre els 65 i els 74 anys i 62% de dones per a les persones majors de 75 anys.

A la franja de discapacitat superior al 75%, en arribar a l'edat de 65 anys, el percentatge de dones amb certificat reconegut de discapacitat creix fins al 68%.

És important destacar, que a la franja d'entre el 33% i el 64% de grau de discapacitat reconegut, que és on acostumen a situar-se les persones amb una discapacitat auditiva severa, la meitat de les persones són menors de 65 anys. És a dir, que són persones en edat adulta i infants que estan en ple desenvolupament del seu projecte de vida: en termes d'educació i formació, en termes professionals, en termes familiars, en termes de construcció de la seva pròpia xarxa social.

Si mirem aquesta taula podem observar que així com als primers anys de vida els homes tenen una major prevalença de la sordesa i amb major gravetat (major grau de discapacitat), a partir de la maduresa (35 o 45 anys, depenent del grau de discapacitat) la tendència s'igualava i es capgira, de manera que en números globals acaben esdevenint les dones el grup de població amb major prevalença i també gravetat de discapacitat auditiva.

Una altra dada d'interès és que el gran gruix de persones amb discapacitat auditiva amb certificat de discapacitat reconegut, es troba a la franja entre el 33% i el 64% de discapacitat.

[Població amb sordesa i certificat de discapacitat a Catalunya, separada per territoris](#)

Territori	Persones
Àmbit metropolità	23.665
Comarques Gironines	2.481
Camp de Tarragona	2.345
Terres de l'Ebre	655
Àmbit de Ponent	1.545
Comarques Centrals	1.957
Alt Pirineu i Aran	213
Àmbit Penedès	1.814

Font: Departament de Drets Socials i Inclusió, 2021

La Generalitat de Catalunya publica el nombre de certificats de discapacitat que ha reconegut a la població catalana.

Aquesta xifra és indicativa, però cal tenir en compte que donat que la discapacitat auditiva pot comportar graus de discapacitat d'entre el 20% i el 66%, les persones en edat professional activa que

preveuen no arribar al grau 33% desisteixen de fer els tràmits perquè no els suposa cap avantatge i les persones jubilades, que arriben o superen per poc el 33% no fan els tràmits perquè tampoc els suposa un avantatge diferent dels que ja gaudeixen per la seva condició de persona jubilada.

Altres dades sobre discapacitat, certificació i ajuts

Segons l'estudi de FIAPAS "situació socioeducativa de les persones amb sordesa" els infants amb sordesa de fins a 17 anys, majoritàriament tenen reconeguda una discapacitat d'entre el 34% i el 64%.

Dades de l'OMS i del Global Burden of Disease Study

Segons l'OMS, la tercera part de les persones majors de 65 anys pateix una pèrdua auditiva severa i discapacitant.

Segons el Global Burden of Disease Study (Estudi de la Càrrega Mundial de Morbiditat) la sordesa ha esdevingut la tercera causa de més anys viscuts amb discapacitat. És a dir, en termes de la població amb discapacitat, la sordesa és la tercera amb què les persones són capaces de viure més anys.

El 26% de les sol·licituds d'ajuts per a productes de suport a la discapacitat a Catalunya les van fer persones amb discapacitat auditiva, que representen menys del 5% del total de persones amb discapacitat. De totes elles es van concedir el 57%.³

Salut i detecció

Infants i detecció

Segons la Comissió per a la detecció precoç de la hipoacúsia, integrada per representants de societats científiques d'otorinolaringòlegs i pediatres, i de representants de la Confederació Espanyola de Famílies i Persones Sordes (FIAPAS):

- 1 de cada 1.000 nounats es diagnostiquen de sordesa profunda a l'estat espanyol. Per això s'estima que, actualment, ens trobem amb 49 nous casos de sordesa profunda a l'any.
- 5 de cada 1.000 nounats té una sordesa de diferent grau. A l'estat espanyol, suposa la xifra de gairebé 2.500 infants per any.
- El 80% de les sordeses infantils permanents estan presents al moment de néixer.
- Més del 40% de la població infantil amb sordesa severa i profunda serà candidata a implant coclear. La resta de població infantil es beneficiarà d'audiòfons digitals d'última generació.
- El 4% dels nens entre 3 i 4 anys pateixen otitis que afecta la seva audició.

El Departament de Salut indica en el document "Protocol per a la detecció precoç, el diagnòstic, el tractament i el seguiment de la hipoacúsia neonatal" que 1 de cada 1.000 infants té una hipoacúsia greu i profunda. Si tenim en compte la moderada, pot arribar a afectar 3 de cada 1.000 infants.

³ "Propostes i anàlisis de les prestacions socials per a l'adquisició de productes de suport a la discapacitat (PUA)." Federació ACAPPS.

Quantitat de discapacitats de les persones amb sordesa a Espanya, per gènere i grups d'edat

		Quantitat de discapacitats				
		Només sordesa	2	3	4	5-8
Gènere i edat	Homes					
	6-64	32	86	169	78	1.494
	65-79	355	312	252	605	2.653
	80+	676	1.177	1.258	2.438	13.980
	Dones					
	6-64	21	0	147	94	1.628
	65-79	265	437	205	340	4.161
	80+	530	985	2.164	4.296	45.478

Font: Enquesta de discapacitat, autonomia personal i situacions de dependència, INE, 2020

En aquest cas les dades ens mostren que en comptats punts de la taula, generalment cada grup de quantitat de discapacitats conté més casos que el grup que només té sordesa, independentment del gènere o el grup d'edat.

Segons aquesta enquesta, el 57,1 % de les persones amb problemes d'audició severa o profunda presenten altres discapacitats associades.

Quant al gènere, els homes presenten més casos en la categoria de persones amb una sola discapacitat (només sordesa) en totes les franges d'edat. Això pot voler dir que els homes són més propensos a tenir sordesa aïllada, mentre les dones tenen més probabilitats de tenir discapacitats addicionals.

La taula també mostra que les dones superen numèricament i en gran mesura als homes en les franges superiors (4 i 5-8 discapacitats) en tots els grups d'edat, sent el grup d'edat major on aquesta diferència és més pronunciada, suggerint que el gènere i l'edat tenen efectes compostos en la salut de les persones.

Pel que fa a l'edat, es veu clarament com el nombre de discapacitats augmenta amb el temps. L'augment més significatiu es veu en el grup de 80+ anys per ambdós gèneres.

Comorbiditats. Casos de persones amb sordesa i presbiacúsia a Catalunya, per gènere i edat

	0-14 anys	15-24 anys	25-49 anys	50-64 anys	65 i més anys
Home	11.666	9.335	39.673	59.034	110.857
Dona	8.405	8.722	41.324	54.552	137.159
Total	20.071	18.057	80.998	113.587	248.017

Font: BDCAP, 2023

L'OMS defineix la comorbiditat com "la presència de dues o més malalties al mateix temps en una persona".

Quant als grups d'edats, la primera tendència a observar és que hi ha una relació directa entre la quantitat de casos i l'edat; el grup d'edat més jove és el que presenta menys comorbiditats, i la quantitat de casos augmenta progressivament fins a arribar al grup d'edat més avançada, on hi ha concentrats el 52% dels casos de la mostra.

Pel que fa al gènere, aquesta taula mostra certes tendències ja vistes en altres dades d'aquest article: hi ha més homes que dones en el primer grup, tot i que aquesta relació s'inverteix en els grups més vells. És possible que la gran representació de dones en els grups de més edat és per la seva major esperança de vida.

Dades de l'OMS

- Al món, 1.500 milions de persones (un 20% de la població mundial) viuen amb algun grau de pèrdua d'audició, de les quals uns 430 milions necessiten serveis de rehabilitació.
- Un 6'5% de la població d'entre 65 i 74 anys té afectat el sistema vestibular i afectacions a l'equilibri.
- El 2050 està previst que hi hagi gairebé 2.500 milions de persones amb algun grau de pèrdua d'audició i que com a mínim 700 milions requereixin rehabilitació.
- En els infants, gairebé el 60% de la pèrdua d'audició és per causes com otitis i complicacions congènites que poden prevenir-se amb mesures de salut pública.
- A causa de les pràctiques d'audició poc segures, més de 1000 milions de joves adults corren el risc de sofrir una pèrdua d'audició evitable però permanent.
- La pèrdua auditiva és la principal causa d'Alzheimer que es pot evitar.

Educació

Dades generals

Segons el Departament d'Educació i Formació Professional de la Generalitat de Catalunya:

- Curs 2016-17. 1939 alumnes amb discapacitat des d'Educació Infantil a Educació postobligatòria, dels quals 1.761 fan modalitat oral (en la qual la llengua vehicular és la llengua oral parlada i escrita, català i castellà) i 178 en modalitat bilingüe (en la qual la llengua vehicular és la llengua de signes catalana).

- Curs 2017-18. 2.118 alumnes amb discapacitat auditiva des d'Educació Infantil a Educació postobligatòria, dels quals 1.993 estan escolaritzats en modalitat oral (el 91'3%) i 185 en modalitat bilingüe (8'7%).
- Més del 70% de l'alumnat amb sordesa ha superat l'ESO, xifra comparable a la de l'alumnat oient (79%).

Les dades de l'UNIDISCAT informen que des de 2011, hi ha prop d'un centenar d'estudiants amb sordesa a les universitats catalanes, la majoria dels quals es comuniquen en llengua oral.

Estudi sobre Necessitats, Demandes i Expectatives de les famílies amb infants i joves sords, desenvolupat en el marc del Programa d'Atenció i Suport a Famílies de la Xarxa FIAPAS, finançat pel Ministeri de Treball i Economia Social (IRPF) i per la Fundació ONCE (2004/05).

Segons l'Estudi sobre Necessitats, Demandes i Expectatives de les famílies amb infants i joves sords, desenvolupat en el marc del Programa d'Atenció i Suport a Famílies de la Xarxa FIAPAS, finançat pel Ministeri de Treball i Economia Social (IRPF) i per la Fundació ONCE (2004/05), més del 94% de les famílies consideren l'existència de professorat de suport i logopedes com el criteri més rellevant a l'hora d'escollir el centre escolar dels seus fills/es amb sordesa.

La iniciativa Escuelas Excepcionales, que va compilar dades del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports sobre l'alumnat amb sordesa a Espanya indica que al curs 2021-2022 hi havia 9.410 alumnes amb sordesa a l'estat (dels quals 1.356 eren a Catalunya), que es distribuïen de la següent manera:

- 45% eren dones i 55% eren homes
- 75% en centres públics i 25% en centres privats
- 95% en centres ordinaris i 5% en educació especial

Casos de persones amb sordesa en programes educatius, per tipus de programa i gènere

Nivell	Dones	Homes
Infantil	545	699
Primària	1611	2074
Secundària	1268	1402
Batxillerat	217	232
FP bàsica	46	88
FP grau mitjà i superior	178	268
Altres programes	4	10
Educació especial	31	32
Universitat	705 (no segregat)	

Font: Escuelas Excepcionales, Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports, 2022

Consistentment amb dades anteriors, hi ha més homes que dones en les educacions menors, tot i que aquesta tendència no s'inverteix en favor de les dones en educacions superiors.

Altres dades d'interès

Prevalença d'infecció de Citomegalovirus

Segons l'Hospital Clínic de Barcelona, 1 de cada 200 nadons neix infectat de Citomegalovirus i entre un 10 i un 15% pot tenir símptomes en néixer o seqüeles a llarg termini, i això inclou sordesa, retard en el desenvolupament neurològic o, en casos extrems, paràlisi cerebral.⁴

Casos de persones amb sordesa i presbiacúcia a persones migrades i sordesa. Dades segons nacionalitat i gènere

País de naixement	Homes	Dones
Espanya	218.723	240.328
Estranger	15.503	13.940
Total	234.239	254.275

Font: BDCAP, 2023

Segons la base de dades BDCAP, el 2023 aproximadament un 16% de les persones amb sordesa a Catalunya era d'una nacionalitat estrangera. Quant al gènere, es veu que a Catalunya hi ha més dones espanyoles que homes espanyols, i el cas s'inverteix en el cas de la població estrangera.

El percentatge de persones amb sordesa residents a Catalunya és bastant menor al de les persones residents a Catalunya nascudes fora d'Espanya (un 28% el 2024 segons l'INE). D'aquesta manera, les persones amb sordesa semblen emigrar amb menor freqüència que la resta de persones per un motiu que no coneixem, tot i que possiblement és per la dificultat que suposaria per una persona amb sordesa anar a l'estranger i acostumar-se a fer lectura de llavis d'un idioma que no és el seu.

També és possible que els territoris de procedència de les persones estrangeres migrades a Catalunya i els seus hàbits de vida en el seu lloc d'origen afavoreixin la salut auditiva a llarg termini. Un exemple és haver viscut en contextos amb menys exposició als renous metropolitanos.

Costos de la pèrdua auditiva no tractada

La pèrdua d'audició no tractada genera importants costos per als governs de tot el món, de fins a 980.000 milions de dòlars anuals. Les intervencions per prevenir, detectar i tractar la pèrdua d'audició generarien un gran estalvi als eraris públics i poden suposar un gran benefici per a les persones.⁵

⁴ Notícia de l'Hospital Clínic de Barcelona, 17 de juny de 2022: <https://www.clinicbarcelona.org/ca/noticies/el-clinic-aposta-pel-cribratge-universal-del-citomegalovirus-en-el-primer-trimestre-de-lembaras>

⁵ Tordrup D, Smith R, Kamenov K, Bertram MY, Green N, Chadha S; WHO HEAR group. Global return on investment and cost-effectiveness of WHO's HEAR interventions for hearing loss: a modelling study. Lancet Glob Health. 2022 Jan;10(1):e52-e62. doi: 10.1016/S2214-109X(21)00447-2. PMID: 34919856; PMCID: PMC8692586.

04 Conclusions

Una de les principals conclusions a treure després de la investigació realitzada és que cada base de dades tracta els números de persones amb sordesa de forma diferent, fet que impossibilita quantificar el nombre real de persones amb pèrdua auditiva. La manca d'uniformitat de les bases de dades i del criteri que les diferents institucions utilitzen per a quantificar la població amb sordesa, dificulta a les entitats com ACAPPS i a les mateixes administracions atendre a la població amb sordesa.

Entre les conseqüències d'aquesta realitat trobem una assignació de recursos ineficient i una manca de polítiques públiques que tinguin en compte les necessitats del col·lectiu de la sordesa en l'àmbit social, laboral, sanitari, entre d'altres. En el cas de l'àmbit educatiu, la falta de dades sobre sordesa comporta una percepció inadequada de la quantitat d'alumnes amb pèrdua auditiva i que, per tant, necessita adaptacions.

Cal fer un esforç per obtenir dades fiables de la situació auditiva de la població, tal com recomana l'OMS davant el continuat increment del 3% de la prevalença de la sordesa. Tenint en compte aquest gran augment, és especialment greu que cap administració pública en l'àmbit nacional o autonòmic s'hagi preocupat de crear una base de dades fiable sobre la població amb sordesa, i és una mostra més de la desatenció que aquest col·lectiu pateix per part de les administracions.

Que el sistema de salut pública no cobreixi els audiòfons per a les persones majors de 26 anys, el fet que no existeixi cap protocol de detecció de la hipoacúsia infantil ni un al voltant dels 50 anys com recomana l'OMS, són tres exemples del sistema públic que abandona a la seva sort a un col·lectiu creixent de la societat que ja pateix una manca d'adaptacions general.

El fet que les persones amb sordesa puguin necessitar menys suports a l'hora de portar una vida autònoma (en el cas de les persones que no presenten altres comorbiditats) que persones amb altres discapacitats, ha comportat que se les hagi tingut en compte amb menor consideració en els serveis i prestacions del sistema sanitari. Cal recordar que la sordesa no ha sigut afegida al Pla de Rehabilitació de Catalunya fins recentment.

Pel que fa a les dades, és imprescindible la creació d'un registre públic de dades de persones amb sordesa perquè les administracions i les entitats com ACAPPS tinguin la màxima informació possible sobre la quantitat de persones amb sordesa al territori. A més a més, cal també crear un registre amb altres dades clau com:

- Les principals causes de sordesa i el nombre de casos .
- Quants infants neixen amb sordesa i quants perden la sordesa a cada nivell de l'ensenyança obligatòria.
- Percentatge de persones usuàries dels centres especials de treball (CET) que acaben al mercat ordinari.
- Percentatge d'empreses i administracions que compleixen les quotes de la Llei General de Discapacitat.
- La distribució de les persones amb sordesa actives laboralment segons sector de treball.
- Resultats acadèmics de les persones amb sordesa.
- La violència de gènere en les dones amb sordesa.

Cal tenir en compte que molt sovint les dades disponibles actualment només compten les persones amb sordesa que hagin obtingut la seva certificació de discapacitat, document que només solen

tramitar si els hi resulta convenient d'alguna manera. Obtenir una base de dades independent de les certificacions arreglaria aquest problema de mostra esbiaixada.

Tenint en compte que la major part de les persones amb sordesa es concentren a les edats més avançades i que no hi ha cobertura pública per als audiòfons, i considerant les dades de l'OMS sobre la inversió necessària i el retorn en el temps d'aquesta inversió, cal una decisió ràpida en el temps per a intervenir, si no volem abandonar cap al deteriorament cognitiu l'elevat nombre i percentatge de persones amb dificultats auditives majors de 65 i de 75 anys, doncs en elles coincideix també la població amb menors ingressos.

També cal tenir en compte el biaix de gènere que ha sigut consistent en totes les bases de dades estudiades. Si bé hi ha més homes diagnosticats amb sordesa en edats més primerenques, les dones superen numèricament als homes en arribar a edats més avançades. D'aquesta manera, el gruix del col·lectiu de les persones amb sordesa són dones majors, i amb més d'una discapacitat, com hem pogut veure en les dades exposades en aquest document.

Finalment, és important recordar unes quantes dades significatives que destaquen les diferents enquestes i registres oficials sobre la sordesa a Catalunya:

- El 97'8% de les persones amb sordesa a Catalunya es comuniquen oralment.
- 34.675 persones (18.124 dones, 16.551 homes) tenen reconegut el Certificat de Discapacitat per causa de pèrdua auditiva.
- L'INE identifica en l'enquesta de Discapacitat Autonomia Personal i Situacions de Dependència que hi ha 174.100 persones majors de 6 anys (75.100 homes i 99.000 dones) amb discapacitat auditiva.
- L'INE, a la seva Enquesta Nacional de Salut, diu que a Catalunya hi ha 272.300 persones majors de 16 anys (125.400 homes, 146.900 dones) amb molta limitació per sentir-hi.
- El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, a través de la seva Enquesta de Salut de Catalunya, ESCA, identifica que hi ha 205.306 persones (123.518 dones i 81.788 homes) amb limitació greu a l'oïda.

Amb el suport de:

**Ajuntament
de Barcelona**

**Diputació
Barcelona**

**Generalitat
de Catalunya**

hola@federacioacapps.org

Famílies i persones amb sordesa que parlem i
treballem la inserció laboral, l'educació
inclusiva, l'accessibilitat a la comunicació

c. Nàpols,351, baixos.

08025 Barcelona

L'OBSERVATORI
ACCESSIBILITAT I COMUNICACIÓ
ORAL DE LES PERSONES AMB SORDESA